

Forebygging blant barn og unge

Are Eriksen, sentralstyremedlem IOGT i Norge

HVA ER PROBLEMET?

- 90 000 barn har minst en foreldre som misbruker alkohol (8,3 %)
- 8 av 10 voldstiltfeller er alkoholrelatert
- Mellom 10 og 20 prosent av befolkningen får en ruslidelse i løpet av livet.
- Alkoholbruk er forbundet med en lang rekke sykdommer og helseproblemer, deriblant: Kreft, hjerte- og karsykdom, leversykdom, neurologiske sykdommer, avhengighet, mental helse og adferdsforstyrrelser, fosterskader, ulykker, selvskading

Drikkepress ?

- I en undersøkelse blant norske ungdommer (15-20 år) som Actis gjorde i 2017 sa rundt en av fem at de var helt/ganske enige i at det er drikkepress i deres vennekrets og i at det gir status å drikke alkohol.
- Likevel svarte 36 prosent at de følte seg utenfor når de ikke drakk alkohol på fest.
- Blant de mellom 18 og 20 år svarte 41 prosent at de følte seg utenfor når de ikke drakk alkohol.

DRIKKEMØNSTRE SMITTER

Endringer i forbruket skjer ikke hos enkeltindivider, men i større grupper. Vi beveger oss sammen og i takt opp- eller nedover forbruksskalaen.

Ole-Jørgen Skog: "The collectivity of drinking cultures"

NORMALISERING AV ALKOHOLBRUK

Deltakerne ble presentert for 18 varianter av drikking med ulike kombinasjoner av beruselsegrad, hyppighet og situasjon.

- «Drikker et par ganger i uken alene, og blir sterkt beruset» (97-93-80),
- «Drikker et par ganger i måneden sammen med venner, og blir nokså beruset» (80-45-33),
- «Drikker noen få ganger i året sammen med venner, og blir svakt beruset» (27-10-10)

1964: 13,8 av 18 situasjoner betegnet som alkoholmisbruk

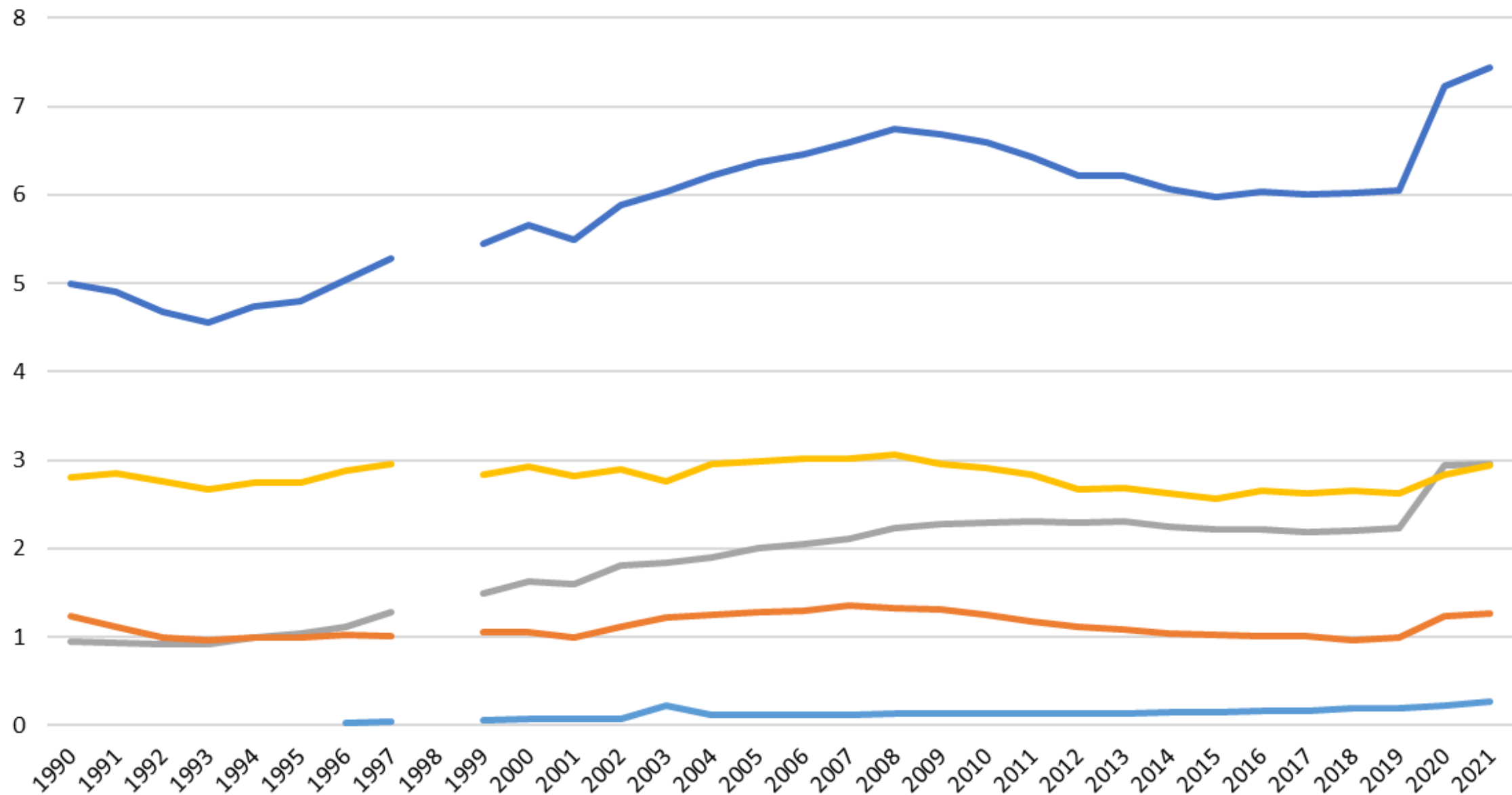
1989: 9,3

2006: 7,7

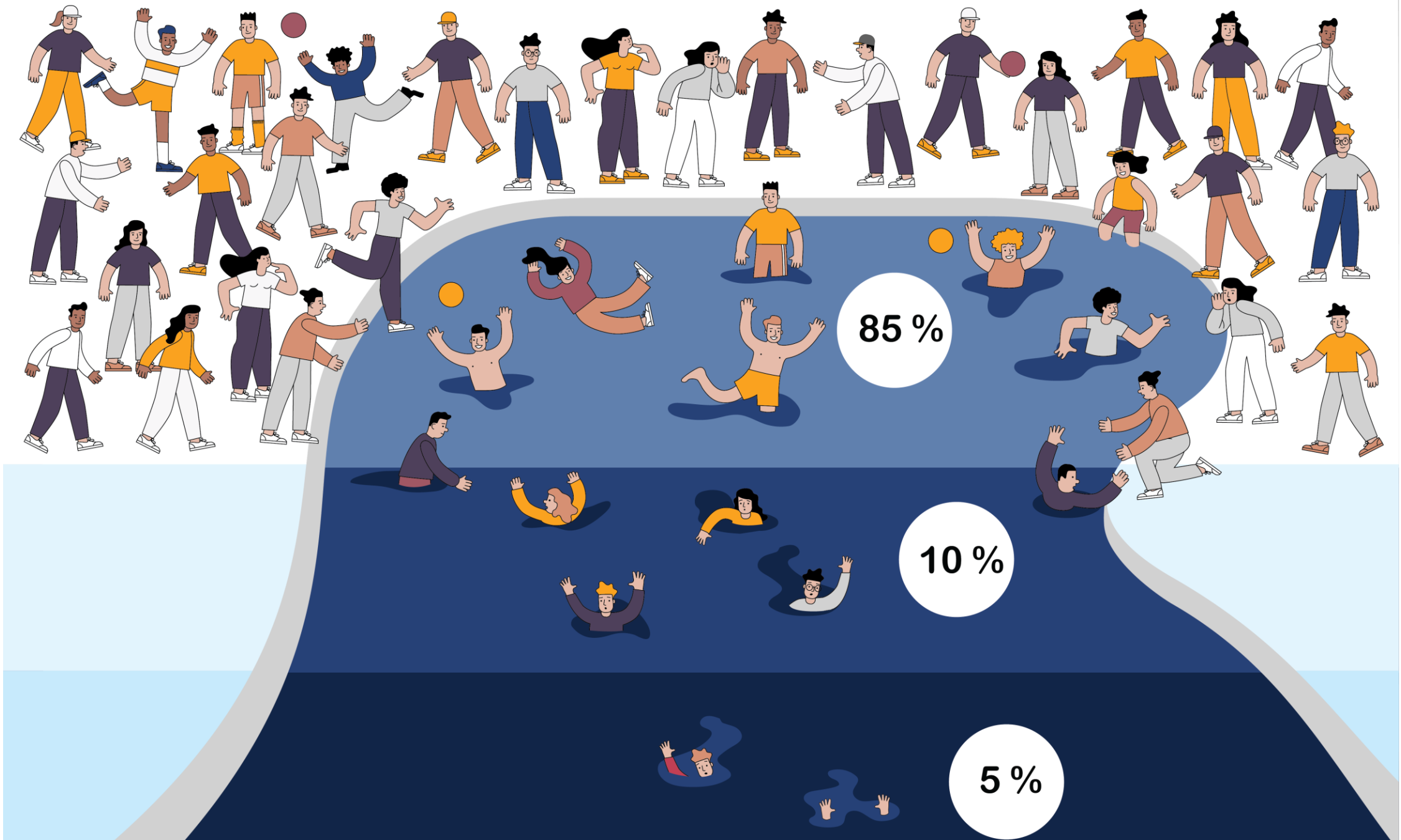
SIRUS. Nordmenns holdninger til bruk av alkohol (Nordlund, 2009).

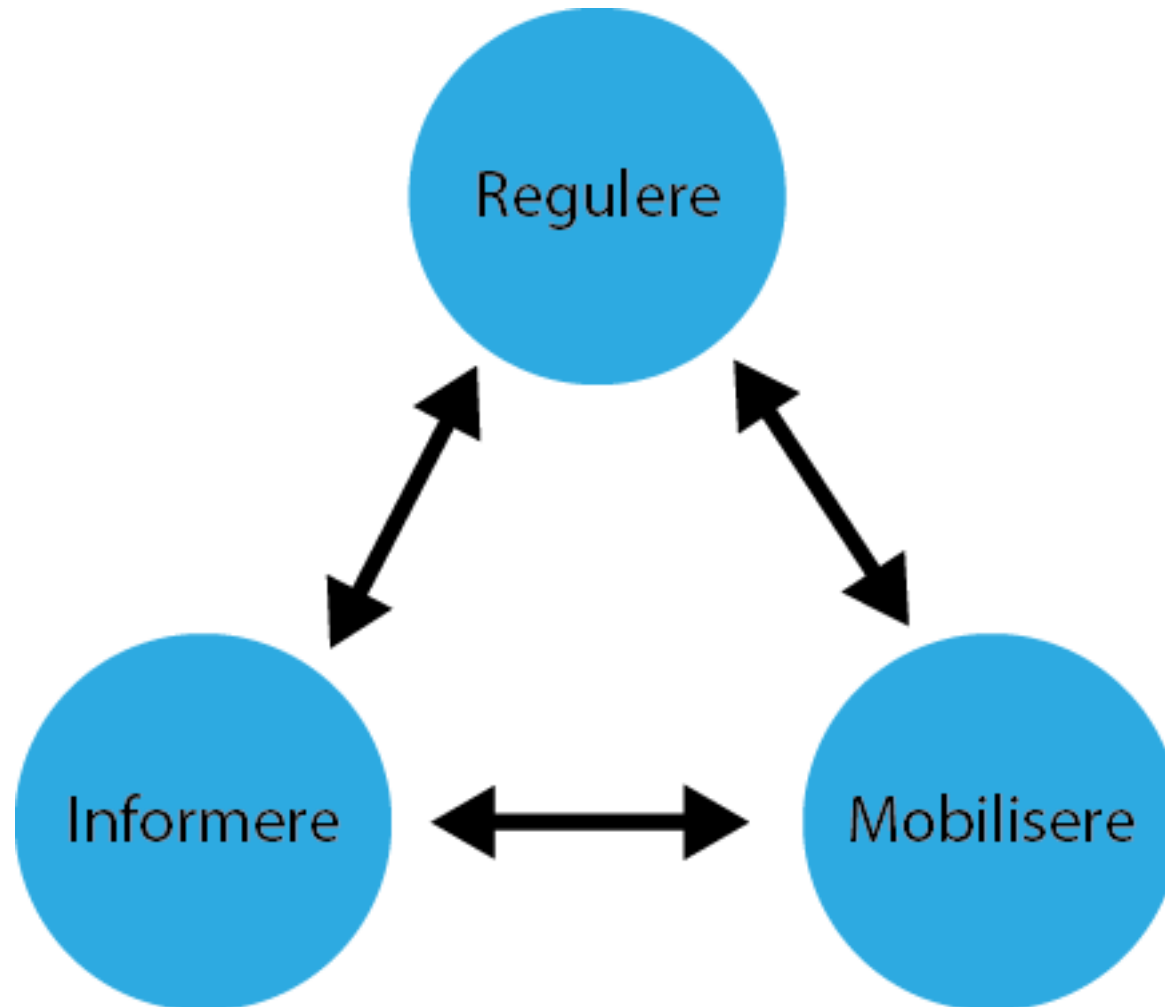
Avgiftsbelagt omsetning av alkohol

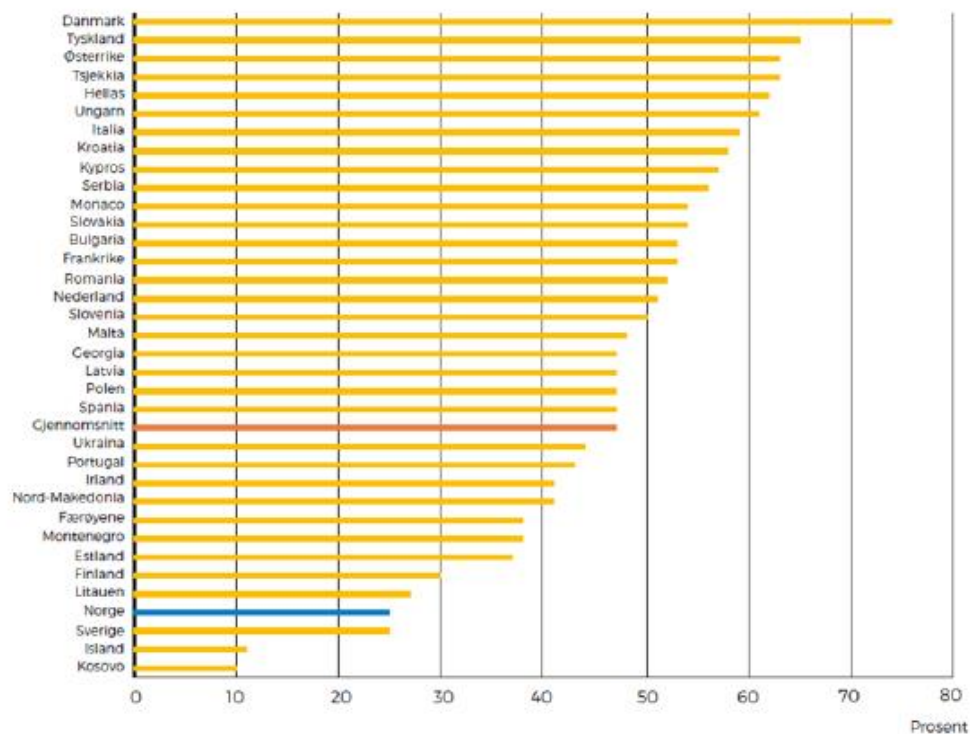
FOREBYGGINGSTREKANTEN

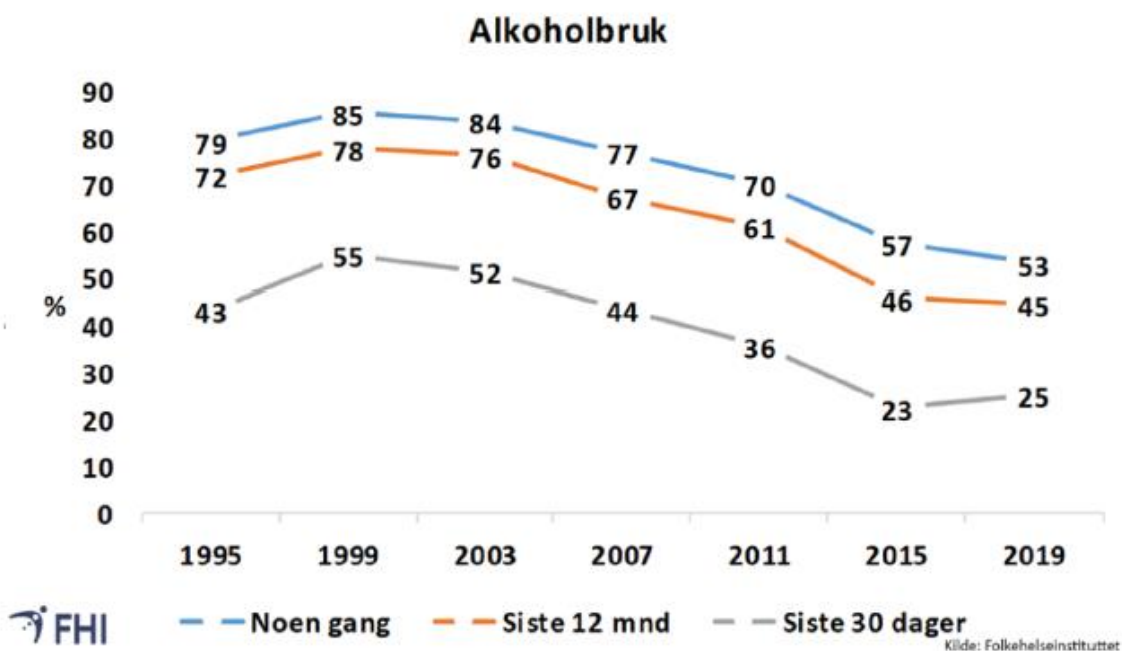

Rusbruk blant ungdom

FIGUR 1: Alkoholbruk siste 30 dager blant europeiske 15-16-åringar.

KILDE: ESPAD 2019

Kilde: Folkehelseinstituttet

KONSEKVENSER AV UNGDOMSFYLLA

- Tidlig debut kan knyttes til høyt og risikofylt konsum senere i livet
- Økt sannsynlighet for å teste ut narkotika
- Skader, ulykker, overgrep, krangling, reduserte skoleprestasjoner

Cannabis – lavere terskel for å prøve

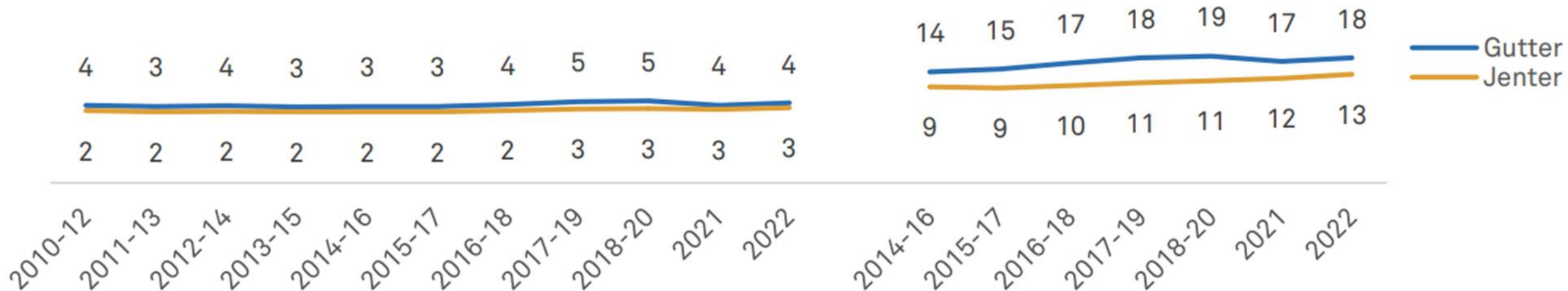

Prosentandel som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Utvikling over tid – etter kjønn og skoleslag

Ungdomsskolen

Videregående

«Farligheten har gått opp
og forståelsen av hvor farlig det er har gått ned»

Seniorforsker ved FHI, Jørgen Bramness

UNGDOM ØNSKER TYDELIGE FORELDRE

”

8 av 10 ungdommer ønsker foreldre som setter tydelige grenser for alkohol.

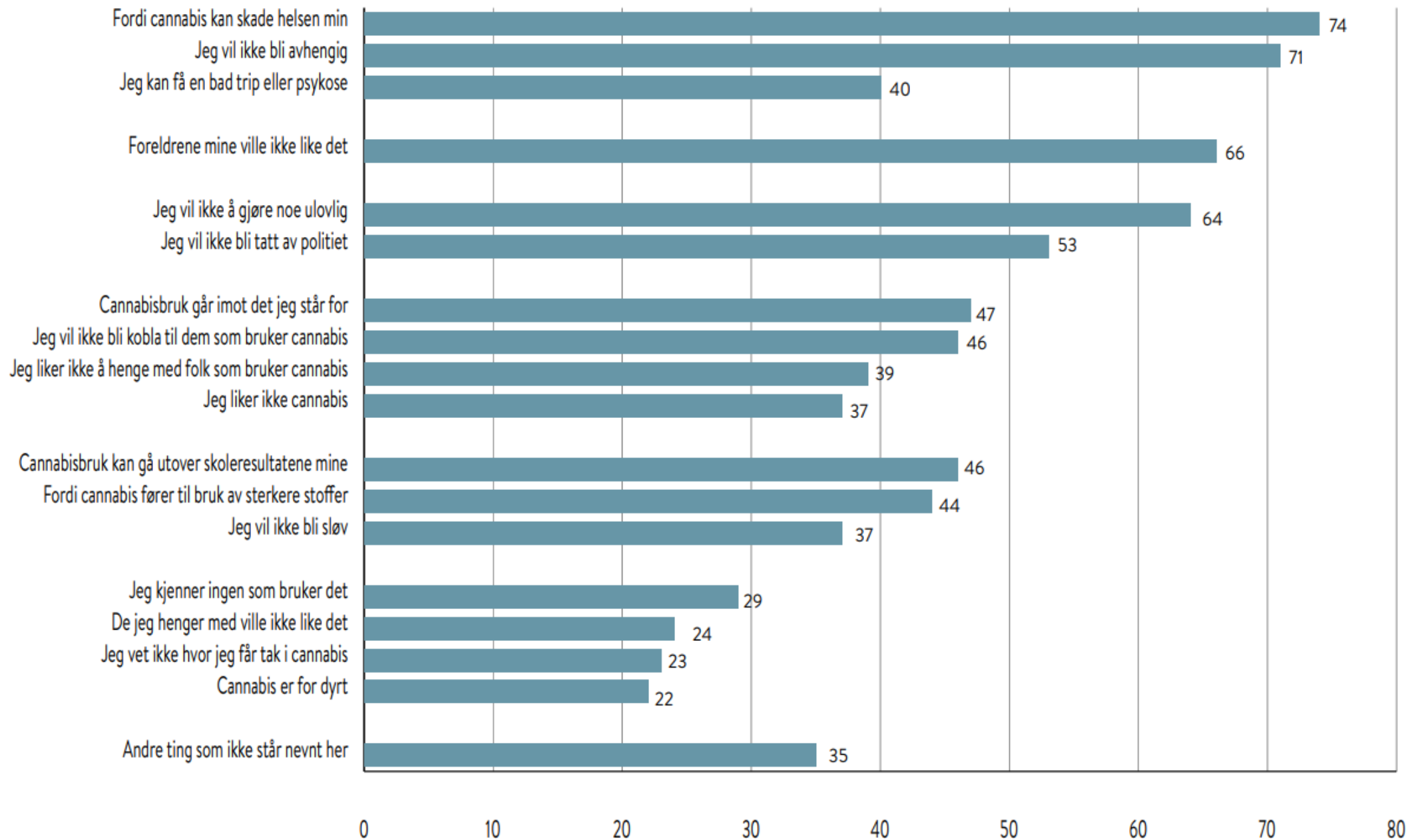
61 % av 15-17 åringer oppgir foreldrene som viktigste grunn til at de ikke drikker

(Helsedirektoratet 2011)

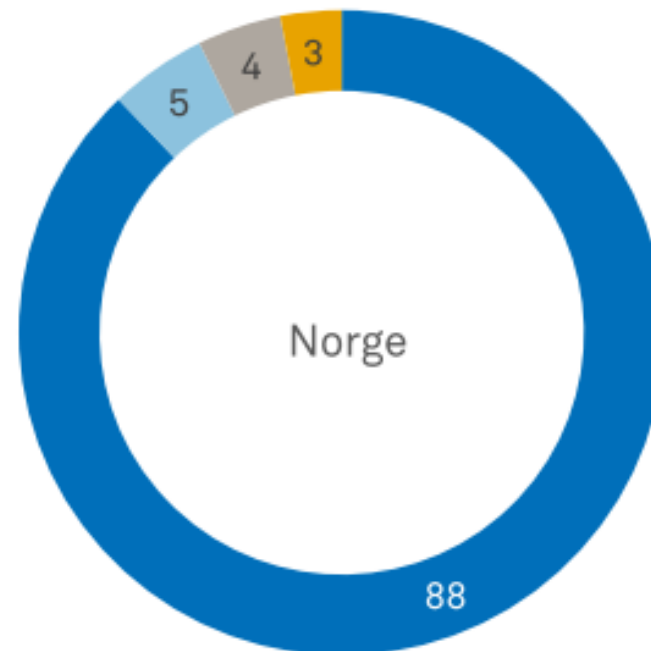
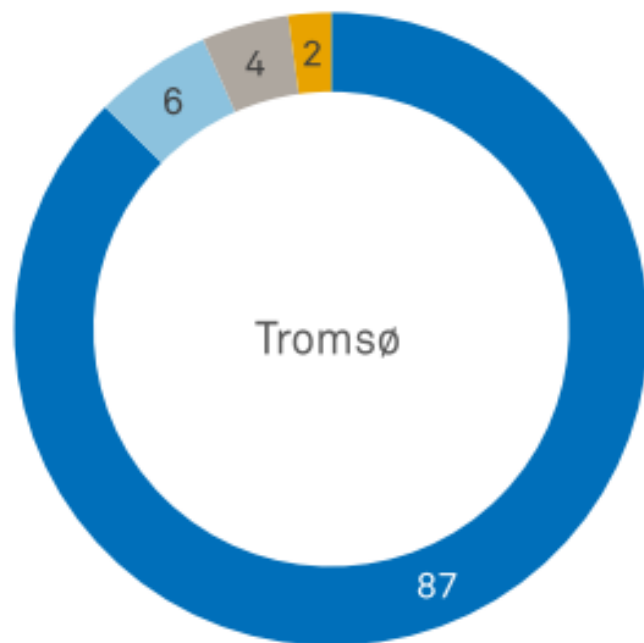

FIGUR 3.7 GRUNNER ELEVER OPPGIR FOR *IKKE* Å BRUKE CANNABIS, N=2 795. PROSENT*

Hvor mange ganger har du drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset i løpet av siste år?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Tromsø og i Norge

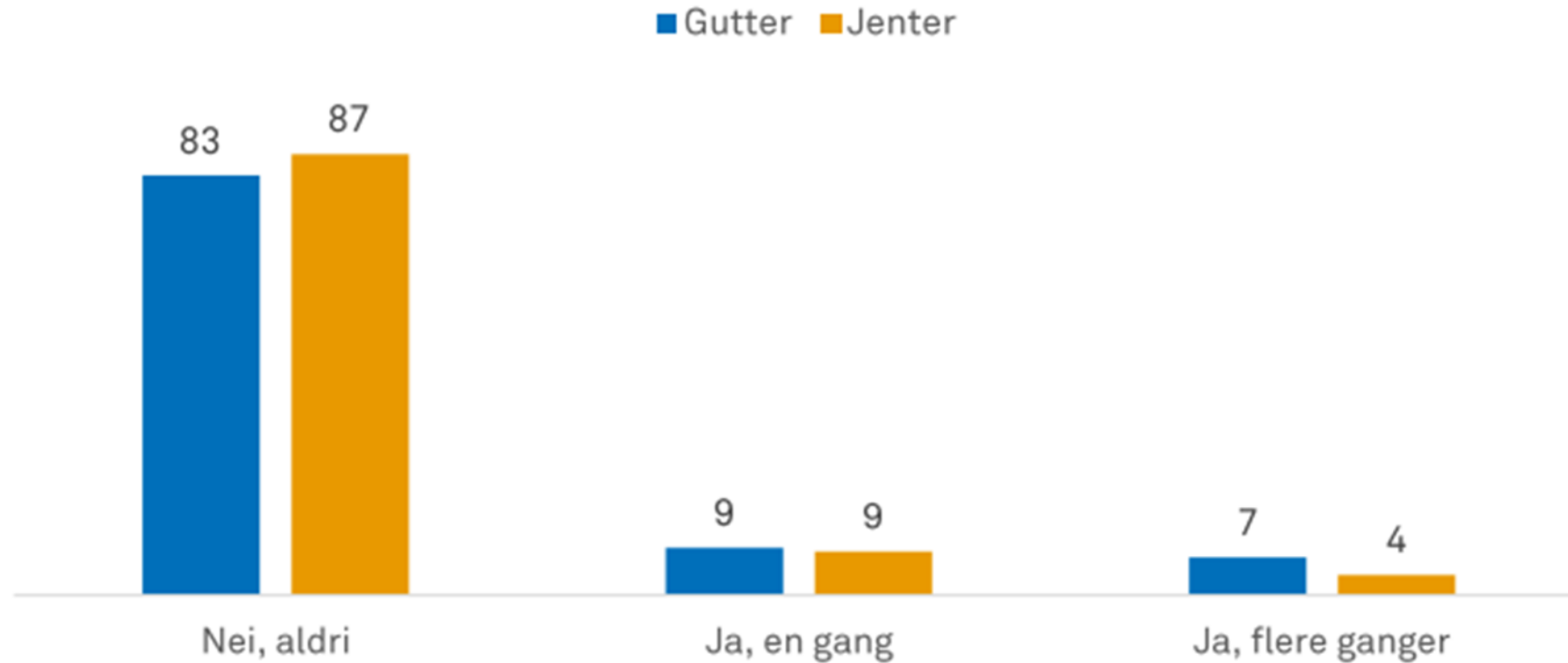
■ Ingen ganger

■ 1 gang

■ 2-5 ganger

■ 6 ganger eller mer

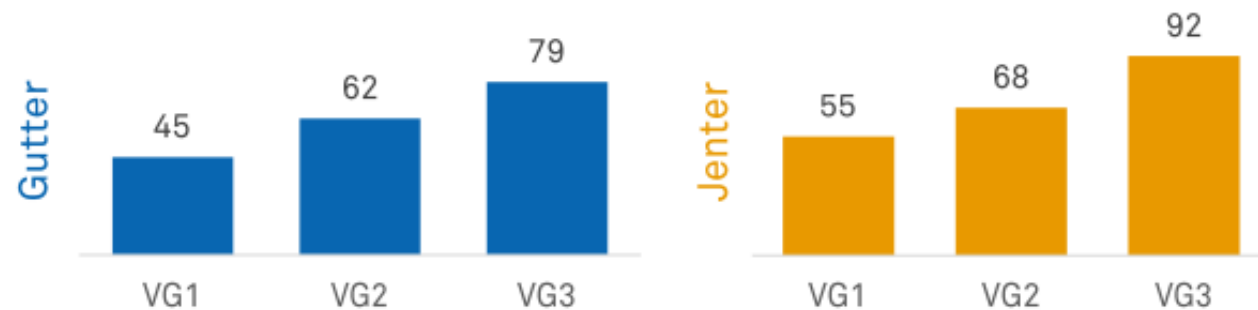
Har du i løpet av siste år blitt tilbudt hasj eller marihuana?

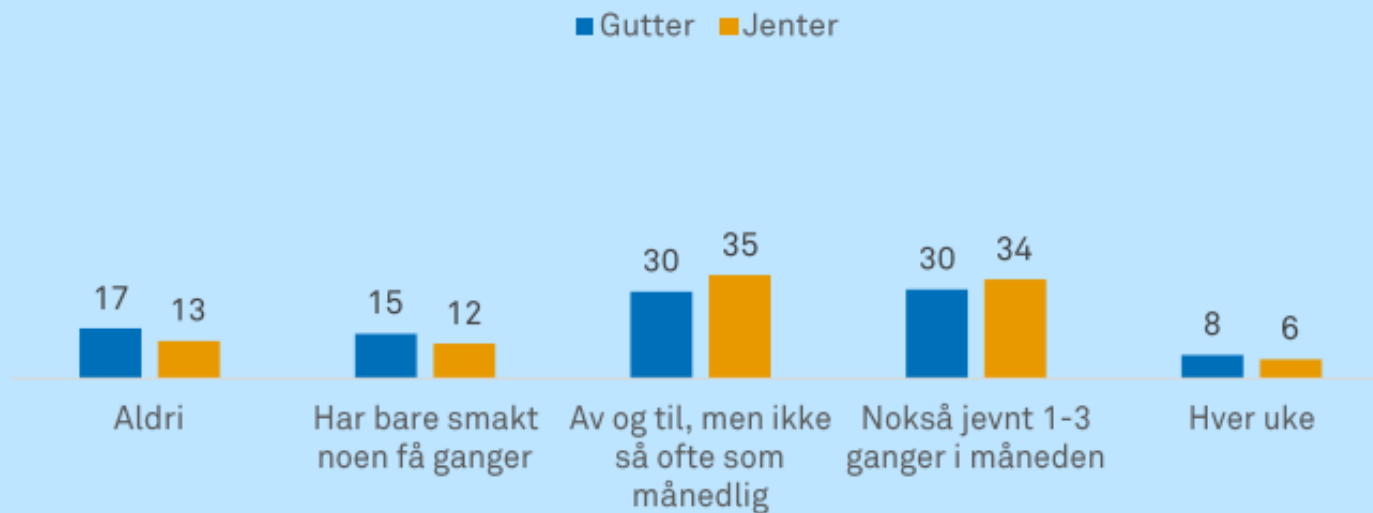

Prosentandel som har vært tydelig beruset siste år

Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

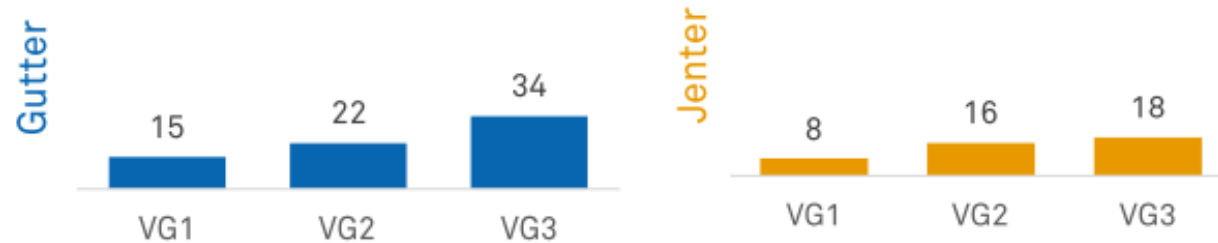

Hender det at du drikker noen form for alkohol?

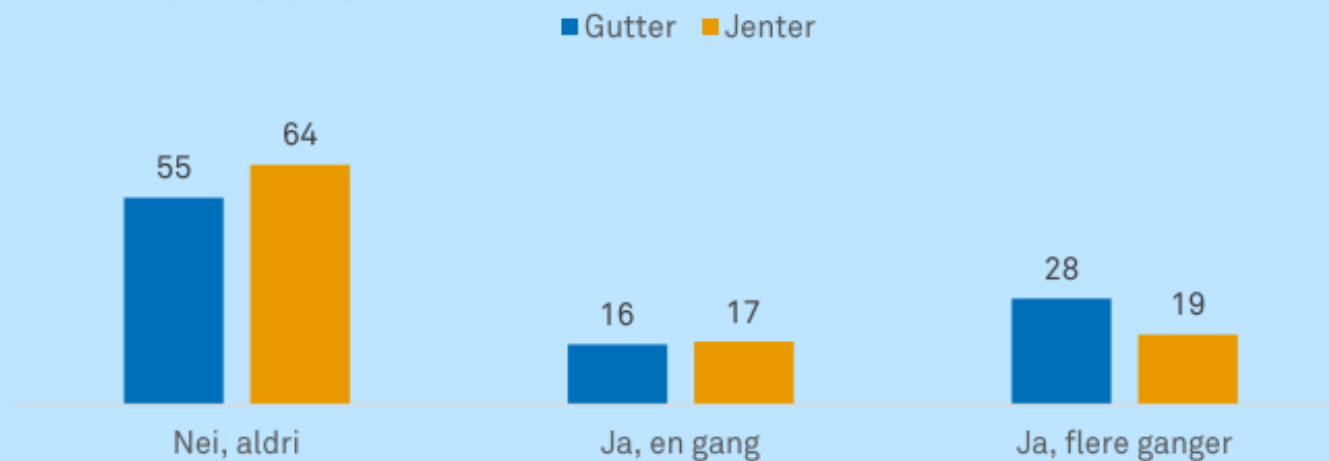

Prosentandel av elever på videregående skole som har brukt hasj eller marihuana siste år

Blant gutter og jenter på ulike klasstrinn

Har du i løpet av siste år blitt tilbudt hasj eller marihuana?

HVORDAN FOREBYGGE LOKALT?

- Tilby russpesifikke forebyggingsprogrammer. Involver foreldre i alle oppvekstfaser.
- Tilby attraktive og inkluderende rusfrie arenaer og aktiviteter for unge
- Lavterskel helsetilbud som fanger opp tidlig
- Ta et felles ansvar for en forebyggende ruskultur og ruspolitikk!
- Bekrefte rusfrie trender blant unge

Det skal være lett å ta rusfrie valg

TUSEN TAKK

iogt@iogt.no

• iogt.no

• @iogt norge